

2011WMC37 bijlage 1

Op weg naar fusie bibliotheken provincie Utrecht?

Eindverslag draagvlakverkenning gemeenten en raden van toezicht/beheer
April 2011

Naar aanleiding van het adviesrapport “Een uitgelezen kans” 2010 heeft Gedeputeerde Staten op 13 juli 2010 besloten om met de betrokken partijen op weg te gaan naar een fusie tussen Stichting Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken (SUB) en Bibliotheek Service Centrum (BiSC). De eerste stap in dit proces is een verkenning van het draagvlak bij de gemeenten en de raden van toezicht van de regionale bibliotheken. Tijdens de vergadering van de Commissie WMC op 6 september is deze, door GS ingeslagen weg, besproken en is door de Commissieleden positief op deze richting gereageerd. Op 17 januari 2011 heeft de Gedeputeerde Cultuur in de Commissie WMC verslag gedaan van de eerste helft van deze draagvlakverkenning.

Standpunten gemeenten en raden van toezicht/beheer

Inmiddels is de draagvlakverkenning afgerond en hebben met 26 gemeenten en 8 raden van toezicht/beheer gesprekken plaatsgevonden.

Alle gemeenten staan achter de versterking van de samenwerking, De meeste gemeenten zien fusie als stip aan de horizon maar verbinden er wel voorwaarden aan. Belangrijke voorwaarden zijn het behoud van de ‘couleur lokale’, vrijwilligers en de beperking van de kosten. Een aantal gemeenten heeft haar college een standpunt in laten nemen of willen dat nog doen. Een aantal gemeenten wil dat nu niet vanwege o.a. bezuinigingen, fusieperikelen binnen eigen regionale bibliotheek en gemeentelijke herindeling. Van de raden van toezicht/beheer is er een voor fusie, zijn er vier onder voorwaarden bereid in een fusie mee te gaan en zijn er drie voor samenwerking om te beginnen maar zien veel bezwaren tegen fusie als stip aan de horizon

Op de volgende pagina's vindt u de standpunten van gemeenten en raden van toezicht per regiobibliotheek.

Regiobibliotheek Angstel Vecht en Venen

Gemeente Ronde Venen

Gemeente Abcoude

De wethouder is vanuit haar rol als lid van de adviescommissie voor fusie als stip aan de horizon. Als wethouder wordt zij geconfronteerd met de betrokkenheid van de burgers bij de bibliotheek en zij verwacht veel weerstand bij een fusie. Daarom schat zij in dat een federatie een betere richting zou kunnen zijn. De wethouder komt met een standpunt van het college.

Gemeente Ronde Venen

De wethouder staat positief tegenover fusie als stip aan de horizon en wil daarover het college een besluit laten nemen.

Bovenstaande gemeenten hebben voor de herindeling geen collegebesluit genomen. Inmiddels is de nieuwe gemeente Ronde Venen gevormd. Niet duidelijk is wat het standpunt is van deze nieuwe gemeente met een nieuwe wethouder.

Gemeente Stichtse Vecht

Gemeente Loenen

De wethouder staat positief tegenover fusie als stip aan de horizon en wil daarover het college een besluit laten nemen.

Gemeente Breukelen

De wethouder wil graag in zetten op samenwerking, maar wil niet verplichten tot fuseren. Dit kan wel een uitkomst zijn. Belangrijk voor is dat de bibliotheek zo flexibel blijft dat ze op de gemeentelijke wensen in kan gaan.

Gemeente Maarsen

De wethouder benadrukt het belang van de gezamenlijke uitvoering van taken door de SUB. Hij vindt het nog te vroeg om nu al over een fusie te spreken. Hij wil het op termijn niet uitsluiten. Hij vindt het van belang dat een groei naar meer samenwerking vanuit de bibliotheken zelf komt.

Bovenstaande gemeenten hebben voor de herindeling geen collegebesluit genomen. De voormalige wethouder van Loenen heeft nu bij Stichtse Vecht het bibliotheekdossier in haar portefeuille. Inmiddels is uit ambtelijk contact gebleken dat de verwachting is dat versterking van de samenwerking de inzet zal zijn.

Raad van Toezicht regiobibliotheek Angstel Vecht en Venen

De Raad van Toezicht van Angstel Vecht en Venen staat kritisch tegenover een fusie.

Hierbij is de positie van de bibliotheek Utrecht van belang. Probleem hierbij is de ongelijkwaardigheid van de regionale bibliotheken. Per inwoner zijn de subsidiebedragen behoorlijk uiteenlopend.

Angstel Vecht en Venen is 5 jaar geleden gefuseerd en heeft nu pas de organisatie op orde.

De raad van toezicht is nu tevreden met de huidige situatie.

Ook is er kritiek op de dienstverlening van het BiSC. Ze kunnen nog meer maatwerk leveren.

Daarnaast is de historie met de PBCU (de voorloper van de BiSC) nog niet uitgewist.

De Raad van Toezicht van Angstel Vecht en Venen ziet vooral de samenwerking als doelstelling. Wat hen betreft kan fusie alleen als alle gemeenten hetzelfde bedrag per inwoner betalen.

Regiobibliotheek Groene Hart

Gemeente Woerden

Schriftelijk standpunt wethouder (zie ook brief in bijlage)

- De wethouder van Woerden heeft een aantal kritische aandachtspunten bij de weg naar een fusie.
  - De financiële en inhoudelijke voordelen en de modellen van samenwerking moeten beter dan nu berekend en onderbouwd worden.
  - De lokale invloed moet behouden blijven. Het is niet de bedoeling dat er bureaucratische lichamen gaan ontstaan die een zelfstandige machtsfactor gaan vormen.
  - Het perspectief van de burger moet leidend zijn in het denken over schaalvergroting.

Gemeente Montfoort

Collegestandpunt (zie ook brief in bijlage)

- Het college wil op voorhand niet instemmen met een fusie als stip aan de horizon. Wel met verregaande samenwerking. Zij denken dat een grote provinciale bibliotheek met een groot aantal kleine en hele kleine vestigingen tot verlies van lokale invloed kan leiden. Daarnaast denken zij ook dat de druk op de kleinste vestigingen zal toenemen. Voor hen is behoud van vestigingen in kleine kernen speerpunt van gemeentelijk beleid.

Gemeente Oudewater

De wethouder is voor fusie onder de voorwaarde dat de kosten niet fors stijgen en de vrijwilligers behouden blijven.

Raad van Bestuur regiobibliotheek Groene Hart

De Raad van Bestuur van het groene hart (inclusief de directeur) ziet zeker voordelen van samenwerking. Een fusie is een mogelijkheid als de organisatie erin groeit. Belangrijk is je af te vragen voor welk probleem fusie een oplossing is. Belangrijk daarbij is een inhoudelijke visie. Het is van belang om met de gemeente tot een inhoudelijk overleg te komen. Een productbegroting kan hierbij een bruikbaar instrument zijn. Daar is de bibliotheek nu druk mee bezig. Ook vindt de raad van bestuur het van belang dat de vrijwilligers gewoon kunnen blijven.

Regiocultuurcentrum Utrecht Midden

Gemeente Soest

De wethouder staat positief tegenover fusie. Zij wil nu nog niet met een reactie vanuit het college komen gezien de fusie van de bibliotheek in Regio Utrecht Midden die nu actueel is.

Gemeente Zeist

De wethouder staat positief tegenover fusie als stip aan de horizon. De wethouder vindt het belangrijk dat er een programma van eisen komt. Waar moet de gefuseerde vorm aan voldoen? Waar geven gemeenten hun geld aan uit?. Het is van belang dat de gemeenten hun wensen kenbaar kunnen maken. Hierbij is het ook belangrijk dat er een gezamenlijke missie en een inhoudelijke visie. De wethouder zal met een collegestandpunt komen.

Gemeente Bunnik

Collegestandpunt: (zie ook brief in bijlage)

- Het college deelt de voorkeur van de provincie voor fusie als samenwerkingsmodel. Zij hecht hieraan wel twee randvoorwaarden.
  1. de gemeente Bunnik kan, gezien de economische omstandigheden, niet zeker stellen dat de kwalitatief hoogwaardige bibliotheek in Bunnik gehandhaafd blijft.
  2. vanwege de recente fusie tot de regiobibliotheek Utrecht Midden, verzoeken zij de provincie niet eerder dan op zijn vroegst na twee jaar de fusieplannen aan de gemeenteraad voor te leggen.

Gemeente De Bilt

De wethouder sluit fusie niet uit maar vindt dat er voor een groeimodel gekozen moet worden. Bekijken hoever we kunnen komen op een organische manier. Ook vindt hij het van belang dat er een vergelijking komt met andere provincies.

Raad van Toezicht regiobibliotheek Utrecht Midden

De Raad van Toezicht vindt het van belang dat de vrijblijvendheid in de samenwerking verdwijnt en dat er meer doorzettingsmacht georganiseerd wordt. Dit kan door goed gebruik te maken van Gouvernance waarbij taken en bevoegdheden scherp zijn belegd. Ook het doorlichten van statuten e.d. kan daarbij behulpzaam zijn. Zij staat positief tegenover intensivering van samenwerking en de stip aan de horizon kan fusie zijn. Slechts onder de voorwaarde dat dit leidt tot een maatschappelijke verankering van de bibliotheek, een betere dienstverlening aan de klant en een organisatievorm waarbij de overhead en bureaucratie zo min mogelijk is. Van belang is dat de klant centraal staat. Het moet gaan om de inhoud en niet om de vorm (vorm volgt inhoud).

Ook geven zij aan dat ze het belangrijk vinden dat bij de samenwerking alle bibliotheken aansluiten. Dit betekent niet dat er gewacht moet worden op de bibliotheek Utrecht maar dat we ze ook niet links moeten laten liggen. Daarnaast vinden ze dat de provinciale ontwikkelingen afgestemd moeten zijn op de landelijke ontwikkelingen.

Voor Utrecht Midden geldt dat er in de bibliotheek meerdere CAO's gelden omdat ook een kunstencentrum onderdeel uitmaakt van de bibliotheek. Hiermee moet rekening gehouden worden in het proces.

Regiobibliotheek Eemland

Gemeente Amersfoort

De wethouder is op korte termijn voor een samenwerkingsovereenkomst. Voor de langere termijn vindt zij het goed om fusie als stip aan de horizon te zien. Zij vindt het daarbij van belang of de bibliotheek van de gemeente Utrecht zal gaan verzelfstandigen.

Ze komt nu niet met een reactie vanuit het college gezien de bezuinigingen in de cultuursector in Amersfoort.

Gemeente Bunschoten

Collegestandpunt (zie ook brief in bijlage)

- Het college heeft kennis genomen van het adviesrapport ‘een uitgelezen kans’ en stemt in met ‘de route’ die de provincie Utrecht in kader van een toekomstige fusie tussen de zeven regiobibliotheeken en de BiSC wil lopen.

Gemeente Woudenberg

De wethouder staat positief tegenover een fusie als stip aan de horizon. De gemeente komt met een collegestandpunt.

Gemeente Baarn

De wethouder staat positief tegenover fusie als stip aan de horizon en wil het college hierover een besluit laten nemen.

Gemeente Leusden

De wethouder staat positief tegen fusie als stip aan de horizon, mits helder is dat de oplossing is van bepaalde problemen. Van belang vindt hij dat de beleidsvrijheid om in te kunnen spelen op lokale ontwikkelingen behouden blijft.

Raad van Toezicht regiobibliotheek Eemland

De Raad van Toezicht staat positief tegenover fusie als stip aan de horizon. Zij hebben ook de ervaring met de fusie met Leusden, Woudenberg en Bunschoten. Ze zien het ook als een kans voor medewerkers om zich breder te kunnen ontwikkelen in een grotere organisatie. Er zijn dan meer specialisaties mogelijk.

Verder vinden ze het van belang met betrekking tot de ontwikkelingen in de digitale bibliotheek. Ze zijn niet bang dat de organisatie zo groot wordt dat de directeur niet meer aan te spreken is. Je krijgt specialisten en de directeur wordt bestuurder. Wat betreft het proces geven zij aan dat er een natuurlijk punt zou moeten ontstaan voor de transitie. Hierbij spelen de stappen van de stad Utrecht uiteraard een rol. Ze geven ook aan dat je niet moet blijven hangen in onderzoek naar financiële voordelen van een gefuseerde vorm, maar dat je er in moet geloven.

Regiobibliotheek Lek&IJssel

Gemeente IJsselstein

De wethouder staat positief tegenover een fusie als stip aan de horizon en wil het college een besluit laten nemen.

Gemeente Vianen

De wethouder is voor federatie en tegen fusie. Hij denkt dat de invloed van de gemeente te beperkt is als er een gefuseerde organisatie is.

Gemeente Lopik

De wethouder ziet de meerwaarde van een fusie onder de voorwaarde dat de eigen invloed gewaarborgd blijft. Momenteel wil de wethouder echter geen uitspraken doen omdat zij eerst de knelpunten tussen de gemeente en de bibliotheek wil oplossen.

Gemeente Houten

De wethouder ziet de kracht van de opschaling maar ziet ook knelpunten daarbij. Zowel organisatorische als omgevingsfactoren spelen mee. Er zullen voorwaarden gesteld moeten worden aan de gefuseerde vorm. Hoe zorg je dat het zo organiseert dat het ook werkt. Van belang is het gevoel van sturing hebben bij de gemeenteraden.

Raad van beheer regiobibliotheek Lek& IJssel

De Raad van Beheer van Lek&IJssel staat kritisch tegenover een fusie.

Uitgangspunt moeten de klanten zijn. Hiermee worden zowel de burgers als de gemeenteraden bedoeld.

Van belang is om de samenwerking bij inhoudelijke thema's en gezamenlijke productontwikkeling te versterken. Hierbij moet de samenwerking in gelijkwaardigheid vorm krijgen. Een bottum up benadering zou de aanpak moeten zijn. Het is onwenselijk als er producten ontwikkeld worden die niet afgenomen worden.

Zij denken dat een federatieve of gefuseerde vorm veel te ver van subsidiegevers af staat.

Men herinnert zich nog altijd de PBCU van vroeger. Dit was frustrerend. Gemeenten hadden hier geen grip op. Gemeenten willen dicht bij het proces betrokken zijn. Je krijgt dan de situatie dat de directeur van de SUB moet gaan overleggen met de gemeenten.

Ook is de kans dat de grip op de kosten afneemt.

Gemeente Nieuwegein

Vanuit de bibliotheekvernieuwing in de provincie Utrecht is altijd ingezet op een fusie of niet vrijblijvend samenwerkingsverband tussen de bibliotheek Nieuwegein en de regiobibliotheek Lek&IJssel. De gemeente heeft met de bibliotheek Nieuwegein afgesproken dat ze op een aantal inhoudelijke onderdelen samenwerken. De bibliotheek van Nieuwegein is niet juridisch aangesloten bij de regiobibliotheek Lek en IJssel maar daar wordt wel op aangestuurd. (Zie brief in de bijlage)

De wethouder zet nu in op een centrale rol van de bibliotheek in het nieuwe gemeentehuis dat nu gebouwd wordt. Daarna zullen de pijlen gericht zijn op een fusie tussen de bibliotheek Nieuwegein en de regiobibliotheek Lek&IJssel. Vervolgens kunnen ze aansluiten bij het totale fusieproces.

Raad van toezicht bibliotheek Nieuwegein

De Raad van Toezicht heeft aangegeven de samenwerking met Lek& IJssel te willen intensiveren. De Raad van Toezicht ziet voorlopig niets in een totale fusie van alle bibliotheken. Ze vinden dat er vooral naar de inhoud gekeken moet worden. Ze denken dat een aantal taken beter landelijk aangestuurd kunnen worden. De bibliotheek heeft wel gastlenerschap met de bibliotheek lek&IJssel georganiseerd.

Regiobibliotheek Z.O.UT (Zuid Oost Utrecht)

Gemeente Renswoude

Collegestandpunt (zie ook brief in bijlage)

- Het college kan zich vinden in de argumentatie van het advies 'een uitgelezen kans' en onderschrijft de noodzaak tot fusie.

Belangrijke voorwaarde is de aansluiting van de bibliotheek van Veenendaal en bij voorkeur ook de bibliotheken van Ede en Wageningen. Daarnaast vindt ze draagvlak van belang en vinden ze dat zowel de lezer als de vrijwilliger zo weinig mogelijk mag merken van deze eventuele fusie. Wat hen betreft gaat het om een bundeling van back-officetaken, waarbij de frontofficie, oftewel de lokale inkleuring van de bibliotheek herkenbaar moet blijven voor de gebruiker.

Gemeente Rhenen

De Burgemeester is voor een organisch groeimodel. De afstand tussen gemeente en bibliotheek moet klein blijven. Ook om ervoor te zorgen dat het draagvlak voor voldoende financiering blijft. Dan wordt vanzelf duidelijk welke organisatievorm er nodig blijkt. Fusie als stip aan de horizon stellen is niet nodig. Hij zal het college hierover een besluit laten nemen.

Gemeente Wijk bij duurstede

De wethouder is het meest positief over de coöperatieve samenwerkingsvorm. Hij ziet fusie als een mogelijkheid, maar dit is sterk afhankelijk van de wijze waarop de fusie ingericht wordt. Hierbij is een divisestructuur een mogelijkheid. Belangrijke voorwaarden zijn efficiëntie en lokale invulling en maatwerk. De wethouder zal het college hierover een besluit laten nemen.

Gemeente De Heuvelrug

De wethouder is voor een fusie onder de voorwaarde dat de efficiëntie omhoog gaat en de couleur locale behouden blijft. Hij zal het college hierover een besluit laten nemen.

Raad van Toezicht regiobibliotheek Zuid Oost Utrecht

De Raad van Toezicht van de regiobibliotheek van Zuidoost Utrecht vindt het van belang dat de vorm de inhoud volgt. Van belang om in eerste instantie de overheadtaken op elkaar af te stemmen. Als de samenwerking werkende weg goed gaat is fusie een optie. Een keuze dan in het proces zou kunnen zijn om in twee of drie snelheden te werken. Bijvoorbeeld eerst twee bibliotheken samen (bijvoorbeeld ZOUT en Eemland) en dat vervolgens andere bibliotheken daar in fases bij aanhaken. Een rol speelt hierin de rol, het standpunt en het proces van de bibliotheek Utrecht.

Gemeente Veenendaal

De wethouder richt zich nu op een fusie tussen de bibliotheek Veenendaal en een aangrenzende bibliotheek. Welke bibliotheek het wordt is nog niet bepaald. Als ze aansluiten bij de regiobibliotheek Zuid Oost Utrecht, kunnen ze vervolgens aansluiten bij het totale fusieproces.

Raad van toezicht Veenendaal

De Raad van Toezicht Veenendaal heeft in opdracht van de gemeente onderzocht wat de voor en nadelen zijn van een aansluiting bij de bibliotheken in de Food Valley (Ede, Wageningen e.d.) of bij de regiobibliotheek Z.O.U.T. Op basis van dit onderzoek geven ze de voorkeur aan een fusie met regiobibliotheek Z.O.U.T. Binnenkort zal de gemeente Veenendaal een besluit over deze koers nemen. Vervolgens zal de bibliotheek mee kunnen gaan in het totale proces op weg naar een fusie.

Bibliotheek Utrecht

De wethouder staat positief achter fusie als stip aan de horizon. Om het standpunt te bepalen moeten er eerst meer gegevens boven tafel komen. Aangezien de bibliotheek een gemeentelijke dienst is zal er de bibliotheek eerst moeten verzelfstandigen voordat er sprake kan zijn van een fusie.

Begin mei wordt er een beslissing genomen over de verzelfstandiging van de bibliotheek op 1 januari 2013.